

Vrouwen bij de politie

De RoSa-factsheets maken u wegwijs in het gelijke kansenschap in Vlaanderen. Telkens wordt er op een bepaald terrein nagegaan wat de situatie is. Zowel bredere thema's als meer specifieke krijgen aandacht, naargelang de relevantie en/of beschikbaarheid van informatie en het voorhanden zijn van cijfermateriaal. Bedoeling is niet zozeer volledigheid te bieden maar wel op een overzichtelijke en toegankelijke manier de positie van de vrouw in Vlaanderen te schetsen. RoSa is sinds 1978 in Vlaanderen hét adres voor informatie en documentatie over gelijke kansen, emancipatie en vrouwenstudies in binnen- en buitenland.

Nr. 38 • jan 2005

Vrouwen in de Belgische politiediensten: een historische schets

De geschiedenis van de vrouwen in de Belgische politiediensten is een relatief jonge aangelegenheid.¹ Vrouwelijke agenten zijn immers, net als vrouwelijke militairen,² lange tijd eerder uitzondering dan regel geweest. Tot aan de uitvoering van de akkoorden rond de politiehervorming in 2001, viel 'de politie' uiteen in drie politiediensten: Rijkswacht, Gemeentepolitie en Gerechtelijke Politie. Hoewel de diensten elk een eigen beleid voerden inzake aanwerving en selectie, zijn er twee belangrijke fases waar te nemen. Een eerste belangrijke instroom van vrouwen kwam er na de wet op de economische heroriëntering van 1978 waardoor een gelijke toegang tot het arbeidsproces voor zowel mannen als vrouwen werd mogelijk gemaakt. Vervolgens zorgde ook de instelling van een aantal positieve acties en de meer op vrouwen gerichte aanwervingscampagnes in de jaren 90, voor een stijgend aantal vrouwen bij de politie.

Op de eerste plaats was er de **Rijkswacht**, bevoegd voor het hele Belgische grondgebied en vallend onder de verantwoordelijkheid van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie. Dit was niet altijd zo geweest. Tot 1992 stond de Rijkswacht onder toezicht van de minister van Landsverdediging met als mede-toezichthouders de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie. De Rijkswacht was met andere woorden lange tijd een militaire organisatie, hetgeen uiteraard ook gevolgen had voor het gevoerde personeelsbeleid en de aanwezigheid van vrouwen in het rijkswachtkorps. De eerste vrouwen deden hun intrede bij de Rijkswacht in 1981, niet toevallig het jaar waarin de wet op de economische heroriëntatie, goedgekeurd op 4 augustus 1978, van kracht werd. In alle openbare ambten golden voortaan dezelfde rechten en plichten voor vrouwen en mannen, dus ook in de krijgsmacht en bij uitbreiding de Rijkswacht.

De demilitarisering van de Rijkswacht zorgde voor een eerste krachtige impuls om meer vrouwen tot het korps te laten toetreden. De wet van 18 juli 1991 die de demilitarisering bekrachtigde, voorzag namelijk ook

¹ Deze paragraaf werd gebaseerd op: HUART, La présence féminine, p. 18-23. "De geschiedenis van de vrouwen bij de Belgische politiediensten" op <http://www.womepol.be>

² Zie RoSa-Factsheet nr. 35: Vrouwen in de krijgsmacht.

in een objectief streefdoel om meer vrouwen aan te trekken. Tegen eind 1998 moest het totale personeelsbestand van het rijkswachtkorps bestaan uit 4% vrouwen, in absolute aantallen overeenkomend met 600 vrouwelijke rijkswachters en 40 vrouwelijke officieren. Ook een gewijzigde visie op het politiewerk zorgde voor een koerswijziging. Sociale vaardigheden, communicatietalent en deskundigheid begonnen de bovenhand te halen op een stoer uiterlijk en fysieke kracht. De daaropvolgende jaren werden een aantal praktische maatregelen genomen om het vooropgestelde aantal te halen. Net als in het leger bleken vooral de fysieke proeven een grote drempel voor vrouwen, voor een groot deel te wijten aan de verschillen in lichaamsbouw tussen mannen en vrouwen. Om aan dit euvel te verhelpen werd in 1993 beslist de zware fysieke proeven te vervangen door een conditietest die zich niet zo zeer richtte op fysieke krachtpatserij als wel de conditie van een kandidaat mat. Tijdens de basisopleiding kon er vervolgens verder gewerkt worden aan de conditie. Daarnaast hoefden kandidaten voortaan geen 1.68m meer te zijn maar 'slechts' 1.63m. In 1999 werd de vereiste lichaamslengte verder teruggebracht tot 1.52m. Ook de beeldvorming werd bijgestuurd: met het oog op het aantrekken van meer vrouwen werd vanaf 1994 in publiciteitscampagnes meer nadruk gelegd op vrouwelijke rijkswachters. Het quotum werd net niet gehaald: op 1 oktober 1998 waren er 20 vrouwelijke officieren, 21 kandidaat-officieren, 380 onderofficieren en 155 kandidaat-onderofficieren. Het rijkswachtkorps telde in totaal 576 vrouwen. Pas eind 1999 werd het vooropgezette aantal nipt gehaald.³

Naast de Rijkswacht was er de **Gemeentepolitie**. Bevoegd voor het lokale territorium van de gemeente, viel de Gemeentepolitie onder de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken. De eerste vrouwen deden reeds in 1946 hun intrede bij de Gemeentepolitie, in de Antwerpse jeugdbrigade. Door hun vermeende kwaliteiten terzake, werden ze geheel conform de geldende rollenpatronen, vooral ingezet op jeugd- en sociale zaken. Ook hier is de wet op de economische heroriëntatie van 1978 van belang: het stelde de vrouwen in staat eenzelfde verloning en promotiekansen als hun mannelijke collega's af te dwingen. De wet zorgde voor een stijgende instroom van vrouwelijke agenten. Tegelijkertijd nam in de jaren 80 de mannelijke belangstelling voor een job bij de politie af, waardoor het aandeel van de vrouwen uiteraard toenam. Een volgende stap volgde in de jaren 90. Als gevolg van het KB van 27 februari 1990 werden overheidsdiensten verplicht positieve acties in te stellen jegens vrouwen. Ook bij de politie zorgden nieuwe wervingsinitiatieven en positieve acties voor een grotere vrouwelijke instroom. Overheidsbrochures als *Vrouwen in het gemeentelijk politiekorps. Handleiding voor positieve actie* moesten de gemeenten op de goede weg zetten.⁴

Belangrijk te vermelden, zijn de politie-assistenten en hulpagenten. De aanwerving van hulpagenten varieerde van gemeente tot gemeente, ook hun takenpakket was niet overal eenduidig. De eerste politie-assistenten deden hun intrede bij de politie kort na de Tweede Wereldoorlog. Een politie-assistent heeft een diploma sociale wetenschappen, psychologie of criminologie en is als lid van het operationele politiekorps toegevoegd aan het middenkader van de lokale politie. Hoofdzakelijk houden zij zich bezig met het sociale werk en vervullen ze informatieve opdrachten voor gerecht en administratieve overheid. Hulpagenten hebben een beperkte politiebevoegdheid. Zij worden vooral ingezet bij verkeersopdrachten zoals bijvoorbeeld de vaststelling van verkeersongevallen en kijken toe op de naleving van lokale politieverordeningen. Politie-assistenten en hulpagenten werkten niet volgens hetzelfde statuut als politie-agenten en hadden weinig of geen carrière- of promotiekansen. In beide categorieën waren de vrouwen in 1998 in de meerderheid: 76.10% van de politie-assistenten en 55.72% van de hulpagenten was vrouw.⁵

---

³ "We willen gewaardeerd worden", *De Morgen*, 10 mei 1999.

⁴ KABINET VAN DE STAATSSECRETARIS, *Vrouwen in het gemeentelijk politiekorps*.

⁵ ENP, *Facts and figures 1998*, p.36

De laatste pijler, de **Gerechtelijke Politie**, hield zich voornamelijk bezig met het onderzoeken van misdrijven en het verzamelen van bewijsmateriaal met het oog op latere rechtszaken. Hoewel ook hier reeds vanaf de jaren 50 vrouwen op jeugd- en zedenzaken kunnen aangetroffen worden, is het wachten tot de wet van 1978 vooraleer vrouwen konden meedoen aan het examen van agent-inspecteur. Het aandeel van vrouwen bij de Gerechtelijke Politie zou echter pas echt beginnen toenemen vanaf de jaren 80. In 1996 telde men 4.29% vrouwen bij de Gerechtelijke Politie.

De afgelopen jaren is er heel wat veranderd aan de structuur van de Belgische politiediensten.⁶ We spreken niet langer van Gemeentepolitie, Rijkswacht of Gerechtelijke Politie maar van één **geïntegreerde Politie**, gestructureerd op twee niveaus: de Federale en de Lokale Politie. Op 1 januari 2001 werd er gestart met de Federale Politie, bevoegd voor het uitvoeren van bovenlokale opdrachten. De Federale Politie verenigt de gerechtelijke politie bij de parketten en de vroegere rijkswacht (met uitzondering van de brigades). Vanaf 2002 was ook de Lokale Politie een feit. De Lokale Politie verenigt de vroegere korpsen van de Gemeentepolitie en de brigades van de vroegere Rijkswacht. Binnen haar zone zorgt de Lokale Politie voor de basispolitiezorg.

De cijfers

VOOR DE POLITIEHERVORMING

Hoewel de politiestructuur sinds de politiehervorming grondig veranderd is, wordt hier toch nog even teruggesproken naar die oude structuur. Cijfers van na de politiehervorming zijn nog niet zo talrijk, daarom wordt hier kort ingegaan op het aantal vrouwen in de drie politiediensten van voor het tijdperk van de geïntegreerde politie waarvoor wel cijfers bestonden. Deze cijfers helpen immers een beeld te vormen over de aanwezigheid van vrouwen bij de politiediensten.

▪ GEMEENTEPOLITIE (SITUATIE OP 31 DECEMBER 2000)

	Aantal vrouwen	Totaal	%
Officierenkader	107	1608	6,65
Middenkader	195	3633	5,37
Basiskader	1511	12664	11,93
Politieassistenten	138	179	77,09
Hulpkader	855	1528	55,96
Totaal	2806	19612	14,31

Bron: BLOEYAERT en VERMEIRE, "Politievrouwen en vrouwen bij de politie", p. 57-58.

▪ RIJKSWACHT (SITUATIE OP 31 DECEMBER 1999)

	Aantal vrouwen	Totaal	%
Opperofficier	0	5	0
Hoofdofficier	0	190	0
Officier	28	547	5,12
Hoofdonderofficier	0	1135	0
Keuronderofficier	37	2495	1,48
Onderofficier	472	10903	4,33
Totaal	537	15275	3,52

Bron: BLOEYAERT en VERMEIRE, "Politievrouwen en vrouwen bij de politie", p. 58-59.

⁶ "De politie in een notendop" op <http://www.jobpol.be>

▪ GERECHTELIJKE POLITIE (SITUATIE OP 31 DECEMBER 1999)

	Aantal vrouwen	Totaal	%
Hoger kader	9	324	2,78
Middenkader	55	857	6,42
Totaal	64	1181	5,42

Bron: BLOEYAERT en VERMEIRE, "Politievrouwen en vrouwen bij de politie", p. 59-60.

Gelet op de oude politiestructuur, valt het op dat de vroegere Gemeentepolitie met 14.31% het hoogste percentage vrouwen in dienst had. Bij de Rijkswacht lag de vrouwelijke aanwezigheid een stuk lager: 3.52%. Bij de interpretatie van deze cijfers moet echter het een en ander opgemerkt worden. In de cijfers van de Gemeentepolitie werden immers ook de hulpagenten en politie-assistenten meegeteld, twee speciale categorieën. In zowel het hulpkader (55.96%) als bij de politie-assistenten (77.09%) waren vrouwen ruim in de meerderheid. Wanneer beide functies buiten beschouwing worden gelaten, bedroeg het percentage vrouwen in de gemeentepolitie 10.12%, nog steeds een stuk hoger dan bij de rijkswacht.

Het verschil in vrouwelijke aanwezigheid bij Rijkswacht en Politie had voor een groot gedeelte te maken met beeldvorming.⁷ De Rijkswacht werd lange tijd gezien als een militaire macho-organisatie waar voor vrouwen weinig of geen plaats was. Uiteraard was dit niet erg bevorderlijk voor de vrouwelijke instroom. Het is geen toeval dat de instroom van vrouwelijke rijkswachters pas goed start na de demilitarisering van het korps. Ook een aantal wettelijke barrières (zie historische schets: pas in 1978 werd het voor vrouwen mogelijk om tot de rijkswacht toe te treden) maakten het lange tijd onmogelijk om als vrouw rijkswachter te worden waardoor het rijkswachtkorps later dan de gemeentepolitie begonnen is met een inhaalbeweging.

Van het totaal van 14.31% vrouwen, werkzaam bij de Politie, was 7.7% te werk gesteld in het basiskader. Bij de Rijkswacht kan eenzelfde trend vastgesteld worden: ook hier waren de meeste vrouwen werkzaam als onderofficier. Het feit dat geen enkele vrouw opgenomen werd in het hogere officierenkader, heeft ook te maken met de late toetreding van vrouwen tot de Rijkswacht. Om promotie te maken is een aantal jaren dienst vereist, hetgeen met andere woorden pas na verloop van tijd bereikt kan worden. Bij de Gerechtelijke Politie bestond geen basiskader, hier was het gros van de vrouwen actief in het middenkader, op de lagere echelons.

VERGELIJKING MET ANDERE EUROPESE LANDEN

Niet alleen ligt het percentage vrouwelijk politiepersoneel in België erg laag, ook in vergelijking met andere Europese landen scoort België niet zo goed. Hoewel de bovenstaande gegevens van Politie en Rijkswacht respectievelijk betrekking hebben op de jaren 2000 en 1999, kunnen we toch aannemen dat het aantal vrouwen werkzaam in de drie Belgische politiediensten samen voor het jaar 2000 rond 9% draaide.⁸

In *Facts, Figures and General Information 2000*, een uitgave van de *European Network of Policewomen*, wordt onder meer cijfermateriaal met betrekking tot het aantal vrouwen in politiedienst uit de verschillende Europese landen gepresenteerd. Een echte vergelijking van de cijfers tussen de verschillende Europese landen is evenwel moeilijk gezien de soms ontbrekende cijfers voor het jaar 2000. Ook de verschillende politiestructuren bemoeilijken een degelijke vergelijking. Toch kan er op basis van de

⁷ Zie ook: VAN AERSCHOT, "Vrouw justitia krijgt versterking van de rijkswacht", p. 21.

⁸ Zie ook: ENP, *Facts, Figures and General Information 2000*, p. 26-29.

We gebruiken hier de Europese gegevens van 2000 en baseren ons daarbij op het meest recente gegevensrapport, uitgegeven door ENP

gegevens uit het boek een en ander vastgesteld worden. Het percentage vrouwen in politiediensten bedroeg in 2000 nergens in Europa meer dan 35%. Uitschieters waren Estland (33,1%), Zweden (32,11%), het Verenigd Koninkrijk (27,26%), Litouwen (27%), Hongarije (26,2%) en Nederland (25%). Daarna volgden een aantal landen met percentages die schommelden tussen 10 en 20% zoals bijvoorbeeld Finland (18,81%) of Ierland (15,17%). België ten slotte volgde in het laatste peloton met een percentage van minder dan 10% vrouwen in de politiediensten. Ook landen als Denemarken (6,27%), Griekenland (8,77%) en Frankrijk (8,21%) behoorden tot deze laatste groep.

NA DE POLITIEHERVORMING

▪ LOKALE POLITIE (SITUATIE OP 31 DECEMBER 2002)

	Aantal vrouwen	Totaal	%
Officierenkader	132	2320	5,69
Middenkader	313	4845	6,46
Basiskader	1880	18250	10,30
Hulpkader	902	1635	55,17
Totaal	3227	27050	11,93

Bron: CGL, Morfologie van de Lokale Politie, p. 62-66.

Bij de Lokale Politie blijven vrouwen een minderheid vormen. Tussen de verschillende kaders zijn grote verschillen merkbaar. In het hulpkader vormen vrouwen verhoudingsgewijs de meerderheid terwijl ze in het officieren- midden- en basiskader veruit in de minderheid zijn.

▪ FEDERALE POLITIE (SITUATIE OP 31 DECEMBER 2003)

Operationeel kader (OK)	Aantal vrouwen	Totaal	%
Hoofdcommissaris	4	364	1,1
Commissaris	112	1345	9,3
Hoofdinspecteur	193	4005	4,8
Inspecteur	968	6301	15,4
Totaal	1277	12015	10,6

Administratief en logistiek kader (CALog)	Aantal vrouwen	Totaal	%
Niveau A	224	393	57
Niveau B	217	418	51,9
Niveau C	417	626	66,6
Niveau D	946	1525	62
Totaal	1804	2962	60,9

Bron: ALGEMENE DIRECTIE PERSONEEL, Situatie mannen en vrouwen bij de federale politie, p. 10.

In totaal, dus zowel voor wat betreft OK als CALog, werkten er in 2003 3.081 vrouwen bij de Federale Politie. Zij vertegenwoordigden 20.57% van het totale personeelsbestand. Vrouwen zijn het best vertegenwoordigd in het Administratief en Logistiek kader waar ze 60.9% van het totale personeelsbestand uitmaken. Op alle niveaus van het CALog hebben zij het overwicht. Frappant is dan ook het verschil met het Operationeel kader waar slechts 10.6% vrouwen zijn terug te vinden. Bovendien situeert hun aanwezigheid zich vooral in de lagere rangen. Nauwelijks 1.1% schopte het tot hoofdcommissaris.

Politievrouwen bundelen de krachten

De eerste internationale vereniging voor politievrouwen onstond in 1915 in Amerika met de oprichting van de *International Policewomen's Association*.⁹ In 1956 werd de vereniging gereorganiseerd en veranderde ook de naam in *International Association of Police Women*. Wat later veranderde de naam opnieuw, ditmaal in *International Association of Women Police (I.A.W.P.)*.

Tijdens de Internationale Conferentie voor Politievrouwen in Noordwijkerhout (NL), ingericht door de I.A.W.P., werd op 23 maart 1989 het *European Network for Policewomen (E.N.P.)* opgericht.¹⁰ De initiatiefnemers stelden zich tot doel om via een informeel en professioneel netwerk de positie van vrouwen in de Europese politiediensten te verbeteren en de aandacht voor gelijke kansen bij de politiediensten te vergroten. Via het uitwisselen van ervaringen en informatie, het leggen van contacten, het stimuleren van landelijke netwerken en onderzoek en het organiseren van conferenties en seminars, werd er vanaf 1989 duchtig aan de Europese weg getimmerd. Publicaties zoals de regelmatig uitgegeven *Facts, Figures and General Information* en de uitgave van een Engelstalige *Newsletter* droegen bij tot de versteviging van het netwerk. In 1996 kreeg de vereniging officieel de status van NGO waardoor ze vertegenwoordigers kon uitzenden naar de Verenigde Naties. Meer recent en gelijklopend met de evoluties in de samenleving, breidde de ENP haar actierrein uit naar domeinen als gender mainstreaming en diversiteitsmanagement.

Ter voorbereiding van de derde ENP-conferentie *Police=Wo/Men=Quality=Service* in november 1994 die plaats zou vinden in België, werd in mei 1994 een Belgisch organisatiecomité samengesteld met vrouwen uit de Gemeentepolitie, de Rijkswacht en de Gerechtelijke politie. De Vereniging voor Belgische Politievrouwen (VBP) was een feit.¹¹ Net als de ENP had de VBP als doel om de positie van politievrouwen te verstevigen, niet op Europees maar op Belgisch niveau. Er is onder meer aandacht voor de verhoging van het aantal politievrouwen, het mogelijk maken van een vlottere integratie van de politievrouwen in de verschillende diensten en het verhogen van de aandacht voor gelijke rechten en kansen bij de politie. Coördineren, stimuleren en adviseren zijn daarbij de sleutelbegrippen. Aanvankelijk was de VBP heel sterk gericht op het afdwingen van bepaalde rechten zoals apart sanitair of eigen kledkamers. Nu de praktische dingen geregeld zijn, is de klemtoon meer en meer verschoven naar het uitbouwen van een informeel netwerk gericht op informatie-uitwisseling en wederzijdse ondersteuning.¹²

Aandacht voor gelijke kansen

Volgens een onderzoek uitgevoerd in 1995 in opdracht van toenmalig minister van Tewerkstelling, Arbeid en Gelijkekansenbeleid Miet Smet, voelde het overgrote deel van de vrouwen in de Gemeentepolitie zich thuis in haar job.¹³ Meer dan 95% was zeer tevreden met de job. Wel werd er vastgesteld dat 1 op 4 vrouwen wel al eens overwogen had een andere job te zoeken, voornamelijk als gevolg van de moeilijk verlopende combinatie arbeid-gezin, een gebrek aan respect en waardering op het werk of door aanpassingsmoeilijkheden.

⁹ Meer info: <http://www.iawp.org>

¹⁰ Meer info: <http://www.enp.nl>

¹¹ Meer info: <http://www.womenpol.be>

¹² Zie ook: RYS en VANTHIENEN, "Politievrouwen breien aan een netwerk. Interview met commissaris Gwen Merckx", p. 2-7.

¹³ BLOEYAERT, "Vrouwen in politiedienst", p. 6-15.

Tijdens hetzelfde onderzoek werd tevens vastgesteld dat een groot aantal vrouwen niet of onvoldoende op de hoogte waren van de specifieke vrouwgebonden bepalingen zoals de regelingen op vlak van zwangerschapsverlof of loopbaanonderbreking. Veel had te maken met het bonte lappendeken aan gemeentelijke statuten, korpsgebonden reglementeringen en dienstnota's die bijgevolg per korps andere regelingen konden bevatten.

De combinatie werk-gezin maakte het voor vele vrouwen moeilijk om hun baan bij de politie te blijven volhouden. Het onderzoek stelde vast dat, indien de mogelijkheid zich zou voordoen, 36% van de vrouwen gebruik zou maken van loopbaanonderbreking. 44% zou ingaan op de mogelijkheid tot deeltijds werk. Ook praktische zaken zoals de tevredenheid over het uniform en de accommodatie, werden bevraagd. Zo werd in 1995 vastgesteld dat er bij 37% van de respondenten geen aparte damestoiletten beschikbaar waren, slechts 12% beschikte over aparte douches.

De resolute hervorming van de politiestructuur vormde een mooie kans om een aantal vrouwspecifieke elementen te regelen en te integreren in het nieuwe eenheidsstatuut.¹⁴ In 2002, één jaar na de uitvoering van het Mammoetbesluit,¹⁵ evalueerde senator Sabine de Bethune de politiehervorming op haar gendergevoeligheid tijdens de studiedag 'Gender en Politie'.¹⁶ De senator merkte in haar bijdrage op dat de gelijkheidsdimensie bij de politiehervorming niet de aandacht kreeg die ze verdiende. In haar bijdrage zette ze enkele knelpunten op een rijtje waaraan nog verdere aandacht moet besteed worden. Zo werd bijvoorbeeld het borstvoedingsverlof, een verworven recht bij Rijkswacht en Gerechtelijke Politie, niet meegenomen naar de geïntegreerde politie. Ook een verbeterde bescherming tegen seksuele intimidatie op het werk zou moeten verbeterd worden met de aanstelling van niet alleen interne maar ook externe vertrouwenspersonen. De Bethune pleitte er verder voor daadwerkelijk werk te maken van de aanwezigheid van vrouwen in de hoge politionele beslissingsorganen, hetgeen volgens haar te weinig aan bod was gekomen bij de primo-benoemingen in januari 2000.¹⁷ Bijna geen vrouwen bekleden topfuncties bij de geïntegreerde politie als gevolg van de vrouw-onvriendelijke benoemingsvoorwaarden, zoals de anciënniteit in bepaalde functies. Vermits vrouwen nog niet lang genoeg dienst hebben, werden zij dus a priori uitgesloten van promotie.

Ook Titeca Decraene, gedeputeerde gelijkheidsbeleid provincie West-Vlaanderen, deed in haar bijdrage aanbevelingen in verband met het thema vrouwen en politie.¹⁸ Net als Sabine de Bethune pleit Decraene voor de inschakeling van externe vertrouwenspersonen. Verder wijst ze op het belang van vrouwelijke vertegenwoordigers in alle beleidsorganen: zij kunnen immers andere accenten leggen. Ook voor wat betreft de doorstroom van vrouwen naar hogere functies moeten er bijkomende initiatieven genomen worden zoals bijvoorbeeld het aanleggen van een vacaturedatabank. Verder pleit Decraene voor een opvolging van de vrouwen in opleiding, niet alleen tijdens maar ook na de opleiding. Op die manier zou inzicht verkregen kunnen worden in het carrièreverloop of de eventuele knelpunten tijdens de uitoefening van het beroep. Daarnaast wijst Decraene op het belang van enkele bijkomende initiatieven, vooral dan op het vlak van een gedegen en goed onderbouwde beroepsvoorlichting met speciale aandacht voor vrouwelijke kandidaten, de uitbouw van een eigen diversiteitsbeleid, een grotere sensibilisering van de zonechefs en een betere informatieverstrekking over het statuut zodat elk personeelslid weet welke mogelijkheden er zijn op gebied van arbeids- en verlofregelingen, flexibele arbeidstijden enz.

¹⁴ DE BETHUNE, "Is de politiehervorming genderblind?", p. 81-84.

¹⁵ Dit Koninklijk Besluit van 30 maart 2001 regelde het personeelsstatuut van de Belgische eenheidspolitie.

¹⁶ Deze studiedag werd georganiseerd door het Centrum voor Politiestudies vzw.

¹⁷ Primo-benoemingen zijn benoemingen van de leidinggevende federale politiefunctionarissen.

¹⁸ DECRAENE, "Met open vizier", p. 85-89.

Bij de Federale Politie is er een dienst Gelijkheid en Diversiteit, ondergebracht bij de Directie van de interne relaties DGP/DPI.¹⁹ De cel werd in april 2001 opgericht. De grootste aandacht gaat evenwel naar de strijd tegen ongewenst seksueel gedrag, pesterijen en geweld op het werk. Daartoe werd een landelijk netwerk uitgebouwd van vertrouwenspersonen. Naast deze activiteit houdt de dienst zich ook bezig met de rekrutering en integratie van politieagenten uit verschillende socioculturele milieus, voornamelijk allochtonen. Eind december 2002 ging de Federale Politie over tot de oprichting van de Directie van de Sociale Aangelegenheden (Sociale Dienst). Eén van de doelstellingen en verwezenlijkingen van de dienst was de oprichting van een kinderkribbe.

Bij de Lokale Politie is veel afhankelijk van de korpschefs. Zij kunnen afzonderlijk veel of weinig aandacht besteden aan gelijke kansen en diversiteit.

In het nieuwe personeelsstatuut van de vernieuwde politie werden een aantal elementen voorzien om de combinatie arbeid-zorg te vergemakkelijken.²⁰ Zo werden er onder meer verschillende regelingen uitgewerkt met betrekking tot moederschapsbescherming, ouderschapsverlof, opvangverlof bij adoptie of loopbaanonderbreking voor ouderschapsverlof. Deeltijds werken is niet mogelijk, met uitzondering van de vrijwillige vierdagenweek en de halftijdse vervroegde uitreding.²¹

Literatuur

- ALGEMENE DIRECTIE PERSONEEL - DIRECTIE VAN DE INTERNE RELATIES - DIENST GELIJKHEID EN DIVERSITEIT. Situatie mannen en vrouwen bij de federale politie op 1 januari 2004.
- BLOEYAERT, M. e.a. Vrouwen bij de Belgische politiediensten. Functioneren en functioneringsproblemen. Een onderzoek in opdracht van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en Gelijke Kansenbeleid Mevrouw M. Smet. Brussel, 1995.
- BLOEYAERT, M. en VERMEIRE, I. "Meten om te weten. Politievrouwen en vrouwen bij de politie. Aanzetten voor onderbouwde constructieve actie". In: BEECKMAN, A. e.a. Gender en politie. Centrum voor Politiestudies. Brussel, 2002, p. 47-65.
- CGL DIENST MORFOLOGIE. Morfologie van de Lokale Politie: de politiezones. Algemeen overzicht van de gegevens op 31-12-2002. Personeelsbestand - Materieel - De functionele specialisaties. Brussel, [1993].
De publicatie kan gedownload worden via <http://www.info-zone.be>
- DE BETHUNE, S. "Is de politiehervorming genderblind? De nood aan continuïteit in een gelijke kansenbeleid". BEECKMAN, A. e.a. Gender en politie. Centrum voor Politiestudies. Brussel, 2002, p. 81-84.
- DECREAENE, T. "Met open vizier. Vrouwen en politie". In: BEECKMAN, A. e.a. Gender en politie. Centrum voor Politiestudies. Brussel, 2002, p. 85-89.
- DEWULF, P. "The women in the Belgian National Police". Newsletter European Network of Policewomen, nr. 2, 1994, p. 2-4.
- DUHAUT, G. "De permanente kruistocht tegen vooroordelen. Veertien vragen en meer verzoeken om een antwoord." In: BEECKMAN, A. e.a. Gender en politie. Centrum voor Politiestudies. Brussel, 2002, p. 9-28.
- EUROPEAN NETWORK OF POLICEWOMEN. Facts, figures and general information. Amersfoort, 1998.

¹⁹ FEDERALE POLITIE, *Activiteitenverslag* 2003, p. 117.

²⁰ Zie DUHAUT, "De permanente kruistocht tegen vooroordelen", p. 18-25.

²¹ DUHAUT, "De permanente kruistocht tegen vooroordelen", p. 9-28.

- EUROPEAN NETWORK OF POLICEWOMEN. Facts, figures and general information. Amersfoort, 2000.
- FEDERALE POLITIE. Activiteitenverslag 2003 van de Federale Politie. Brussel, [2004]. De publicatie kan gedownload worden via <http://www.fedpol.be/police/fedpol/nieuws/jaarverslag2003.htm>
- HUART, I. La présence féminine dans les corps de police. S.I., [1998].
- KABINET VAN DE STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE EMANCIPATIE M. SMET. Vrouwen in het gemeentelijk politiekorps. Handleiding voor positieve actie. Brussel, 1990.
- NABER, C. "We willen gewaardeerd worden op onze capaciteiten. Vereniging voor Belgische Politievrouwen ijvert voor oprichting gelijkemansencel". De Morgen, 10 mei 1999.
- NEDERLANDSTALIGE VROUWENRAAD. Zwaailichten. Themanummer Vrouwenraad, nr. 2, 1998.
- RYS, B. en VAN THIENEN, A. "Politievrouwen breien aan een netwerk. Interview met commissaris Gwen Merckx". Uitgelezen, jg. 10, nr. 2, 2004. Dit artikel kan gedownload worden via <http://www.rosadoc.be/site/nieuw/pdf/uitgelezen/ug10nr2politie.pdf>
- VAN AERSCHOT, D. "Vrouwe Justitia krijgt versterking van de rijkswacht". Vrouwenraad, nr. 2, 1998, p. 16-24.

Websites

<http://www.police.be>

<http://www.fedpol.be>

<http://www.lokalopolitie.be>

<http://www.info-zone.be>

<http://www.jobpol.be>

<http://www.enp.nl>

<http://www.womenpol.be>

<http://www.iawp.org>

Met dank aan commissaris Gwen Merckx, voorzitter Netwerk van Belgische Politievrouwen (<http://www.womenpol.be>) en commissaris Cécile Vandevandel, dienst Gelijke Kansen en Diversiteit van de Federale Politie.

Samenstelling: Annemie Vanthienen